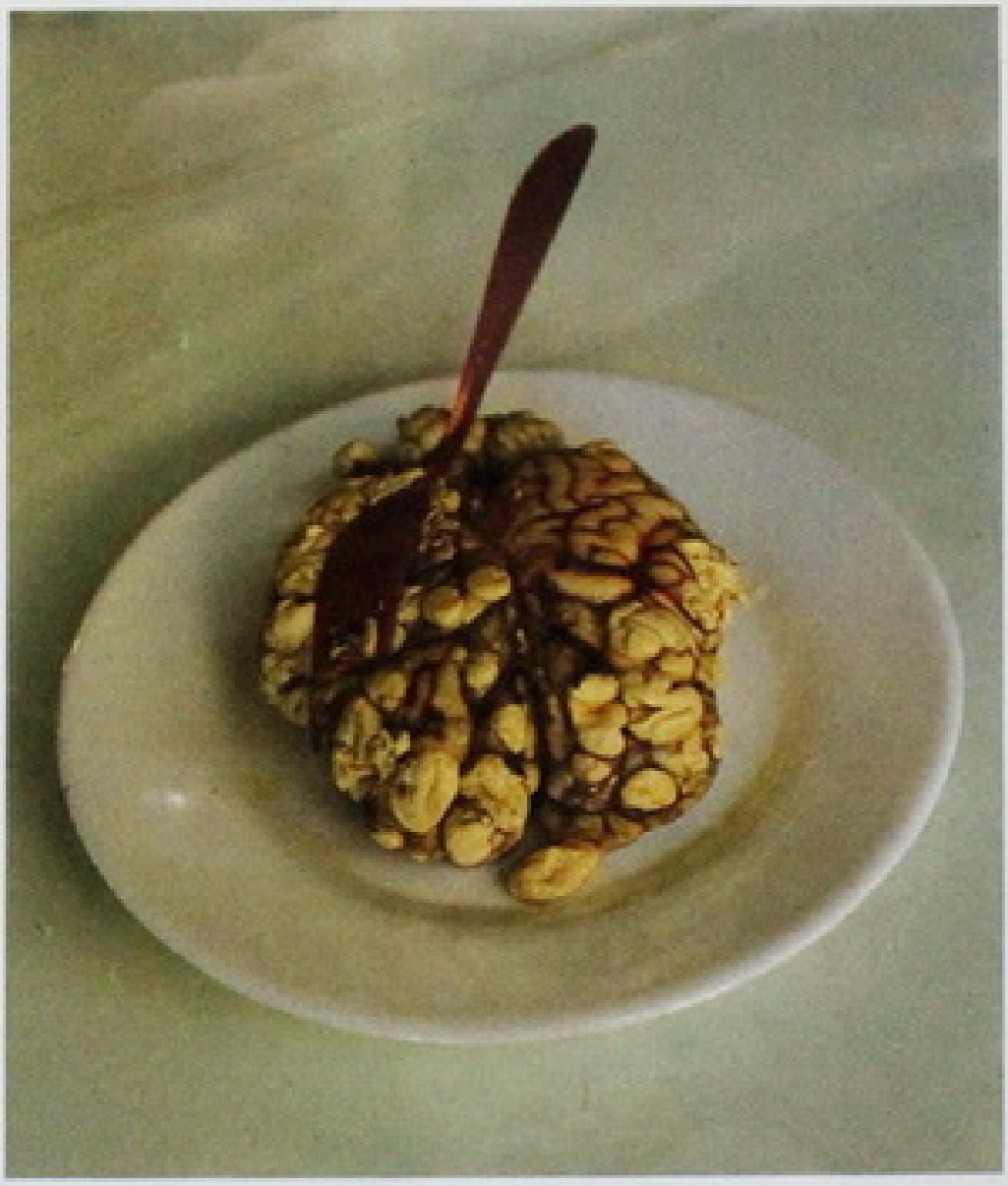
BİLGESU ERENUS

İNSAN AKLINI KORUMA ENSTİTÜSÜ

GERÇEK SANAT YAYINLARI

BİLGESU ERENUS

İNSAN AKLINI KORUMA ENSTİTÜSÜ

GERÇEK SANAT
YAYINLARI

GERÇEK SANAT YAYINLARI: 108
Oyun Dizisi: 13

Kapak Resmi:
İrfan ERTEL

Yayın Yönetmeni: Güngör Gençay
İnsan Aklını Koruma Enstitüsü: Oyun / Yazan: Bilgesu Erenus / Kapak Resmi: İrfan Ertel / Dizgi: Gerçek Sanat Yayınları / Baskı: Yaylacık Matbaası / Kapak Baskısı: Tekin Basımevi / Cilt: Baba Mücellithanesi / Birinci Basım: Nisan 1994 / Gerçek Sanat Yayınları: Kuledibi Büyük Hendek Caddesi. No: 7 Şişhane - İstanbul / Yazışma: Posta Kutusu 935 - 80020 Karaköy - İstanbul / Telefon: 243 45 33
ISBN-975-360-064-X

İNSAN AKLINI KORUMA ENSTİTÜSÜ

BİLGESU ERENUS

BİLGESU ERENUS'un Daha Önce Yayınlanmış Kitapları

Kaside	Oyun	1980
İkili Oyun	Oyun	1981
Güneyli Bayan	Oyun	1984
Misafir - 555 K	Oyun	1986
Aklımda	Çocuk Oyunu	1989
Arka Bahçe	Oyun	1990
Acılar Şenliği	Oyun	1991
Entellektüel Şiddet	Yazılar	1992
Kazı	Roman	1993

AKAN TOPRAKTA GELECEĞİ YAKALAYAN

BİR OYUN

Çürümüşlüğün ve yılgınlığın toplumun büyük çoğunluğuna sindiği bir dönemde, zulmün her geçen gün büyüyerek sürdüğü bu topraklarda, bozulmamış saf aklı yaşatabilmek ve bunu sanata dönüştürmek: "İnsan Aklını Koruma Enstitüsü" oyunuyla bunu başarıyor Bilgesu Erenus.

Her yaştan bunaklarla dolu olan bu dünyada unutmayı yasaklayarak kendine ve bir ayrık otu gibi uyumsuz ve yabancı kalmayı göze alarak üstelik.

Sanatın ve sanatçının bunadığı bir dünyada gerçek sanatı kurabilmek ve yaşatabilmek, büyük acılara göğüs gerebilmeyi getiriyor beraberinde. Gerçek sanat, sanatı kurulu düzenin bir parçası olmaktan çıkarıp, yaşamı değiştiren bir sanat haline getirdikten sonra gerçekleşebilir. Sanatı paranın egemenliğinden, yani bir meta olmaktan kurtarabildikten sonradır ki sanatın insanca özü kurulabilir. Bu da yabancılaşmış sanatı ve genelde yabancılaşmayı reddetmektir.

Tiyatro bir anlatım sanatıdır. Tarihsel gerçekliğin bir bölümünü, önce bozarak, yeniden kurmaya dayanıyor. Yeniden kurulmuş tarih ve toplum kesitini sahneye getirip, oynamak modern tiyatronun temelini teşkil ediyor.

"İnsan Aklını Koruma Enstitüsü" yaşanan gerçeklerin yeniden kurgulanışıyla, tekelci kapitalizmin birey olma hakkını çoktan elinden aldığı insana yöneliyor; onu zorlayarak kendi özüne itiyor ve direnci gösteriyor.

Öfkesi ve umudu olmayanın direnci de olmuyor. Bilgesu Erenus, öfke ve umut tohumlan serptiği oyununda, direnci kırılmış insana kendi gücünü gösteriyor. Bunu yaparken de zor olanı seçiyor; insanın aklını zorluyor.

Seyircisine sataşan ve onu kışkırtan bir oyun "İnsan Aklını Koruma Enstitüsü". Görüp işitip de unutmayı sürdürdüğü sürece insanın, aklının ve emeğin egemeni olamayacağını vurguluyor. Şiddeti aklın motoru olarak sahneye getirip, seyircisini sarsarak değiştirebilmeyeçalışıyor.

Bu oyun şimdiden tiyatro klasikleri arasında yerini almıştır. Klasik bir eserde olması gereken sadelik ve beraberindeki evrensel olanı yakalayabilmek, temel özellikler olarak oyunun her satırına sinmiştir.

Dünyanın her yerinde; gerçek sanatı yaşatmaya çalışanların olduğu bütün topraklar da, oynanabilir bu oyun. Tiyatro öğrencileri ders olarak işleyebilirler ve hatta tez konusu yapabilirler.

İddialıdır ve sorgulayıcıdır. Tiyatro yaptığını, oyun yazdığını sananları bir fiskede yere vurabilecek güçtedir. Bu güç insana ve onun aklına olan güvenden kaynaklanıyor. Aklını dirence dönüştürebilen, direnciyle pekiştirdiği emeğinin üzerinde yükselen yeni insana olan güvenden.

Hep yakınılan bir konu, artık oyun yazarının yetişmediğidir. Oysa Bilgesu Erenus yoğun üretkenliğiyle sürekli yazıyor. Her yıl dünya tiyatrolar gününde devlet ve şehir tiyatrolarının repertuar kurullarına en az bir oyun gönderdiği biliniyor. Fakat yerli oyun yazarı sıkıntısından yakınan bu tiyatrolar, Erenus'un oyunlarını görmezlikten geliyorlar. Neden? Neden bellidir. Bilgesu Erenus;

aydın devrimci kişiliğini kanıtlamış bir yazardır. Halkların devrimci mücadelesininyanındayeralmış bir gerçek sanatçıdır.

"İnsan Aklını Koruma Enstitüsü"nün yazıldığı tarihlerde, çeşitli tiyatro ödül kurulları en iyi oyun dalında ödül verecekleri bir oyun bulamadılar. Yine aynı yıl, bir dönemin yükselen dalgasına yaslanarak devrimci sıfatını alan kimi tiyatrocular ancak Buruk Ezgi'yi oynayabildiler. Sanata ve tiyatro izleyicisine verecek bir şeyleri kalmayanlar Ayak takımı Arasında'yı sahneye getirebildiler. Nazım Hikmet'i devrimci kişiliğinden arındırma kampanyalarının ardından, onun oyunlaştıramadıkları oyunlarını varil gürültüleri arasında sahnelediler.

Tükenmişlikleri ve yılgınlıkları, onları sanatın yabancılaştırılmasına katkıda bulunmaya kadar götürdü. Artık bitmişlerdir. Tiyatro yapamaz hale gelmişlerdir. En fazla, Bir Delinin Hatıra Defterini oynayabilirler.

"İnsan Aklını Koruma Enstitüsü", akan toprakta geleceği yakalayan ve sanatı; yaşamı değiştiren bir sanat haline getirmeye çabası -katkısı olan ve yabancılaşmayı da reddeden bir oyun.

Her devrim red ile başlar.
Bu oyun bir reddir.
Sahne aynı kalsa da roller değişecektir.

Ve yeni sanatın üzerinde yükselen yeni insan, şunu haykıracaktır ötekilere:

P e r d e ! . .

Nurettin OĞUZ

Kişiler

Merih	Oyun yazarı
1. Oyuncu	Dühh
2. Oyuncu	Merak
3. Oyuncu	Yekda
4. Oyuncu	Megrez, Annekov
5. Oyuncu	Elyot, Kalinyev
6. Oyuncu	Mirza, Dora
7. Oyuncu	Alkaid, Stephan

Saat gece yarısını vurur. Merih lokal bir ışık altında ve daktilosunun başındadır. Sahnenin tümü çalışma masasıdır belki de; ansiklopedi, kitaplar, müsveddelik kağıtlar, oyun dosyası bir kaç çay fincanı, küllükler...

Sırtındaki battaniyeyle büzülmüştür Merih, bir süre izleyiciye bakar, boşluğa bakarmışcasına.

Merih—Belki de cehennem tasvirlerine bakmam gerek, bu yaşadığım yüz yılı ensesinden ve suç üstü yakalayabilmek için, her dilde her dinde cehennem tasvirlerine...

Merih kararlı; ansiklopediyi önüne çeker, aranmakta.

Merih— Çarmıh... Çek... Çekmek... **(Arka sayfalara yönelirken)** Ç değil aptal C. Cemiyet. Celal. Cehennem işte. İbraniceden geliyor üstelik, Cehinnom... **(okur)** Kudus yakınında suçluların ve kurban edilenlerin atıldığı Hinnom vadisi.

Masa ya da sahne, alttan vurulmaya başlar.

Sesler— Üzümlü
- Işık veren
- Altın Yayla
- Çukurca

Merih sesleri yanıtlar fazla önemsemeden.

Merih— Unuttuğumu sanıyorsunuz öyle mi? Benim aradığım çok daha başka bir şey.

(Okur) Günahkârların ahirette gideceklerine inanılan yer: Cehennem.

Seslerin geldiği yere bakar, acılı.

Merih—Kurban edilenler...
Günahkârlar...
Suçlular...

Sesler bir ezgi mırıldanmaya başlanmıştır, sözlerden arınık. Merih ürperir, telaşla sayfalarını karıştırmaya başlar ansiklopedinin.

Merih—Eski Yunan ve Roma'da cehennem,
Asur, Babil cehennemi,
Zerdüşlükte cehennem,
İskandinav cehennemi...
Hristiyanlıkta... **(Okurken gülümser)** Tanrıyı bırakma yolunu seçenlerin durumu **(Gözleri izleyicide)** imişş cehennem.

Ezgi yükselir biraz. Merih birkaç sayfa daha atlamıştır.

Merih—Ve İşlam'da... **(Okur)** Kuran ayetlerinin zahiri anlamlarına göre cehennem, yollarını şaşıran kimselerin buluştuğu yer...

Merih'in bakışları ezginin geldiği yöndedir.

Merih— Yolunuzu şaşırıp bana sığındınız demek... Ama ben, ben n'apabilirim ben. Sonuçta bir yazarım ben... Üstelik de yeteneği tartışma götüren bir yazar...

Merih yeniden ansiklopediye bakar.

Merih—Kibirli kimselerin gideceği yer, İslamda ayrıca tanımlanmakta imiş. **(Gülümser)** Alçak gönüllülükten hızla vazgeçmek zorundayım.

Merih ansiklopediyi kapatır sertlikle.

Merih— Canı cehenneme!..

Merih doğrulmuştur, güçlü.

Merih— Coca cola cumhuriyeti Cehennem A.Ş'yle ilgili bilgiler henüz geçmemiş ansiklopedilere, ama geçmek zorunda.

Merih kalkar seyirciye yönelir.
Üsten üste bakmakta.

Merih— Ben oyun yazarı Merih. Her yaştan bunaklarla dolu bu iki yüzlü dünyada tek övüncüm... Unutmayı yasakladım kendime.

Ezgi iyiden yükselmiştir.

Merih— **(Battaniyesine sıkı sıkıya sarılırken)** Bu yüzden de bir ayrık otu gibi duyumsuyorum kendimi... O ünlü uyum sözcüğünün tam karşıtı; uyumsuz ve yabancı...

Masanın yanında ve yöresinde insanlar belirir.

Merih— Bu kahrolası yalnızlığımdan kurtulabilmem için acılarımı sanatsal bir ürüne dönüştürmem gerek.

Merih'in battaniyesi kaymıştır, ayaklarının dibinde...

Merih— Acıları taşıyabilmenin en kestirme yolu... Onları kendi dışına taşıyabilmek... Bir anlama tedavi yani...

Gelenler aksesuarlarını masaya bırakmıştır. Merih gürültüyle döner.

Merih— Geldiniz demek... **(Ezik)** Tekstimde en ufak bir gelişme yok aylardır. Kendime güvenemi yitireceğim neredeyse... Ama unuttuğunu bile unutan bir dünyada yaratıcılığımın beslenemeyişi doğal.

Oyuncular sahne ya da masanın üzerine sıçramışlardır şimdi.

Merih—**(Korkulu geriler)** Ben, ben günlerdir uyuyamıyorum ben, Lady Macbeth gibi öldürdüm uykuyu... Gene ne istiyorsunuz benden?

Oyuncular sahne ya da masayı oyun alanına dönüştürmekte: savunmasız simgesel çadırlar, ezik teneke, boş tencere vs, kaplar masayı.

Merih— Heyy burası Çukurca ya da Işıkveren değil!.. Çalışma masamı ne hale getirdiniz ve de beynimin içini.

Merih sahne ağzına çöküp izler oyuncularını.

Merih— **(İzleyiciye)** Oyuncularım... Tam bir yıldır peşimi bırakmıyorlar.

Ben, ben napabilirim ki?..
Sanatın ve sanatcının da bunadığı bir dünyada bir ara, İnsan Aklını Koruma Enstitüsü kurmayı bile düşündüm. Bilimsel araştırma ve yayım yapan bağımsız bir kuruluş... Tek üyesi ve kurucusu ben kalacaktım, vazgeçtim sonra...

Masa üzerinde bir patlama. Oyuncuların birinin elinde bir şampanya şişesi vardır.

Merih— **(Acılı gülümser)** Oyunumu bitiremeyişimin birinci yılını kutluyorlar. **(Oyunculara)** Ne denli uğraşsanız benden fazla acıtamazsınız canımı... **(İzleyiciye)** Alay ediyorlar benle, eğleniyorlar.

Oyuncular toprak serpmeye başlamışlardır masaya.

Oyuncular- Perme si nella citta dolente
per me si va nell'eterne dolare

Oyunculardan bazıları toprağı çamura dönüştürmekte, şampanyayla. Törensi bir havadadırlar.

Merih— **(Doğrulurken)** Dertli Kent'e benden gidilir. Benden ebedi acılara gidilir.

Oyuncular- Dante Alighieri
-Dante'nin cehennemi
-La Divina
-Commedia

Merih oyuncularına yönelmiştir, ayaklarının çamurlanmasına aldırmaz.

Merih—Kendinizi tanıtmayacak mısınız?

1. oyuncu birden yaşlanır sanki, ayaklarına poşi sarmakta.

1. Oyuncu— Dühh... Kocamış ana. Ayakları yara içinde.

2. oyuncu simgesel bir çadıra sığınma çabasında.

2. Oyuncu— Merak. Eski aşiret ağası. Sancılı, ishal. (inler) Vayyyyy

3. oyuncu gecelik ve terliklidir, sağlıklı genç bir beden.

3. Oyuncu— Kızları... Yekda. **(Memelerini tutar)** Emilmeyeli sancır. **(Çığlık)** Berfee ooyy Rojeee

4. oyuncu sürekli gözlerini uğuşturmakta.

4. Oyuncu— Damat. Megrez. Mühendis. Konjunktivit. Kanlı.

Merih bir kenara çekilip, dikkatle izleyiciye bakmakta, sorgulu. 5. Oyuncu yüzünün bir yanına maske iliştirir.

5. Oyuncu- Elyot. Kimsiz, kimsesiz delikanlı. Merih— Yüzünün bir yanı Napalm'la yanık.

6. Oyuncu kirli bir kundağı göğsüne bastırır.

6. Oyuncu— Kundaklı kadın. Mirza.

Yedinci oyuncu, sopalardan koltuk değneği yapar kendine.

7. Oyuncu— Alkaid. Peşmerge.

Merih—Tek ayağı mayında kalmış.

Yedinci oyuncu, tek ayağını geride kıvırarak değneğe yaslanır.

7. Oyuncu— Değneğe mahkum.

Altıncı oyuncu kundağı izleyicilerden yana uzatmıştır, içe dönük bir çığlık.

6. Oyuncu— Elkooooooor!

Merih dosyasını kucaklar.

Merih—Bu arapça adlar, Astronomi biliminde Büyük Ayı Yıldız Kümesinin sekiz yıldızına aittir. **(Dosyayı açar, okur gibi)** Mirza öylesine parlaktır ki, gözlerden saklar bu yıldızın küçüğünü.

Kundaklı kadın, otururken bebeği göğsüne bastırır.

6. Oyuncu— Uyuyor.
Hu. Pış.

Oyuncular kundaklı kadını esasalarak sahne üzerinde büyük ayının izdüşümünü oluştururlar, dingilli araba ya da kulplu tavanın sapı. Görüntüleri bir an spot ışıklarla desteklenebilir.

Merih gözleri kamaşmışcasına oyuncularına bakıyor.

Merih— İnsan dediğin de her biri bir yıldızdır. İş yaşatmasını bilmede. (Kendine) İş yaşamasını bilmede.

Merih izleyicilere doğru yönelir.

Merih— Unuttunuz değil mi? Unutturuldular. Oysa ilk haberdiler tüm dünya R T'lerinde. Siz... siz... sen... Adım gibi biliyorum, ağlamıştınız televizyonlarınızın başında, müthiş bir insanlık dramı öyle ya... Kazak battaniye filan topladınız hatta, ilaç. Kazak battaniye yetmedi, imza topladınız, isim isim kınadınız. Sonra... Sonra unuttunuz...

Üçüncü oyuncunun gözleri bir süredir yerdeki battaniyededir, hayvansı bir devinişle fırlayıp, kapar.

Merih de can hıraş bir devinişle battaniyesine yönelir, çekişirler bir süre.

Merih— (Yakda'ya) Yoo o denli kolay değil. Oyunda başınıza yağacak bu yardım, jetlerle ölümcül...

Üçüncü oyuncu yerine oturur çaresiz.

Merih— (Oyuncularına) Bir kez daha deneyelim diyorsunuz öyle mi? Madem unutamıyoruz, bir kez daha... Yaşadığımız çağı en sesinden ve suçüstü yakalayabilmek için...

Merih umutludur ilk kez. Oyuncularını yönlendirir sevecenlikle.

Merih— Bu kez belki de başarabiliriz. Hadi...

Merih dosyasıyla masanın bir kenarına ilişir.

Merih— Oyunumuzun adı, Merih Yıldızının Mezarı. Evet.

Ağıt girmiştir.

Halepçe Ağıdı

Halepçe'de beşbin idim caney
Beşbinimiz dev lokma loy
Gelin idim bebe idim yaşlı idim genç idim lo
Hain dünya vazgel vazgel bırak kınama
Yap yakıştır sat anca, bandın beni hardala
Evir çevir, evir çevir yut yala.

Halepçe'de beşbin idim caney
Direnç aşım ekmeğim loy
İnanç idim umud idim, sevgi idim güç idim lo
Zalım dünya vazgel vazgel bırak kınama
Tak takıştır sat anca, bandın beni hardala
Evir çevir evir çevir yut yala

Azgın dünya vazgel vazgel bırak kınama
Çal sat yap sat kınama tak takıştır kınama

Kanım kalmaz kanım kalmaz yanıma loy.

Oyuncular Büyük Ayı görüntüsünü bozmadan konuşmaya başlarlar; Merih dosyasındaki metinle denetliyor onları, zaman zaman umutlu, zaman zaman ölesiye umutsuz yazdıklarından. Yedinci oyuncu, dördüncü oyuncuya yöneltir sözlerini.

Alkaid— Mühendisim diyordun. Ölçtün biçtin mi hiç, iki yakamız neden bir araya gelmez.

Elyot— **(Dikilir)** Dört. **(Alkaid'e)** O tabanca bende olacaktı ki.

Herkes kulak kesilmiştir konuşulanlara.

Dühh ana; 1. oyuncu, bir dal parçasıyla boş tencereyi karıştırıyor.

Dühh—Şöyle demiş Musa... Yok o değil, Hazreti Muhammed, İsa... Rabbinizin şunu duyurduğunu da hatırda tutun. Eğer şükrederseniz ben de sizin için mutlaka arttıracağım.

2. oyuncu sancılı ayaklarını karnına çekelemekte güçsüz.

Merak— Na dine'na imane'na vicdane.

Üçüncü oyuncu'nun gözleri Mirza'nın kundağındadır.

Yekda— Kocamış öldü mü ana?

1. oyuncu kocasına bakmadan konuşur.
2. oyuncu replik sonrası ağzı açık kalmıştır.

Dühh— Can ağızdan gidicidir. Sen kapa, kapa ağzını.

2. oyuncu güçlükle uygular karısının söylediğini.

Yekda— Belki de bebek imiş ölen.

Altıncı oyuncu bebesini ve kendini savunur gibi.

Mirza— Vatana uyanacak. Hu pış.

Elyot— **(Mirza'ya)** Vurdular mı erini?

Mirza— **(Kundak İçin)** Emaneti bende.

Meğrez— **(Kuşkucu)** Muhaliflerdendi belki. Hükümete karşı geldi.

Mirza— Hükümetlerin topu da muhalifti ona.

Merak— **(İnlerken)** Adamlarım hanı?

Dühh— Sen kapa, kapa...

Merih mırıldanarak izler onları. Düh'e seslenir yavaşça.

Merih— Ellerinle karıştırmayı dene Dühh ana, zaten boş.

1. oyuncu değneği atıp, elleriyle karıştırmaya başlar, Elyot almıştır değneği kemirmekte.

Dühh— Ve eğer nankörlük ederseniz, hiç kuşkusuz benim azabım da çok şiddetlidir.

7. oyuncu değeneklerinden birisini 1. oyuncuya doğru atar.

Alkaid— Çeneni kapacak mısın sen?

4. oyuncu arka çıkar 1. oyuncuya.

Megrez— Bağırma kocamışa.

Düh— **(Bomboş bakarken)** İbrahim suresi... **(Ellerini kaldırır havaya)** Havadan deniyordu, yardım.

Megrez—Ölçüp biçmeyilen olsa... Usandım her şeyden usandım.

Yekda— **(Megrez için, kinci)** Çocuklarını verdi bombaya, kendi canı için.

Megrez— Öyle değil; aradım, her yerde, aradım biliyorsun, garaja baktım, salon salomanje, kilere... **(Tırnaklarına bakar)** Toprak doldu tırnaklarıma, Berfee oy roje yerine...

Merih hoşnutsuz kalkar.

Merih— Birdakika... Olmuyor. Konuşamıyorsunuz, konuşturamıyorum sizi. Ne kadar etkileyici de olsa diyaloglar umurumda değil

anlıyor musunuz? **(Dolanır aralarında)** Bu oyunun dili... Bu oyunun dilini yakalayamıyorsak eğer, unut gitsin...

Merih oyuncuların her birine yönelir ayrı ayrı.

Merih— Günlerdir uyumuyorsunuz. Dudaklarınız elleriniz üşümüş... Sese dönüşen bir kaç sözcük belki... Canı çehenneme diyalogların... Anlıyor musunuz? **(Yekda'ya)** Sen zaman zaman yakalıyorsun evet, Borfe oyy Roje.

Mirza— **(Anımsatır gibi)** Pış.

Merih— Evet sen de öyle. Ama yetmiyor... Sese dönüşen sözcükler içten içe üşümeli; öyle ki ben buz kesmeliyim burda. **(Seyirciyi işaretler)** Onlar da... Ses istiyorum sizden yalnızca ses. İsterse hiçbir anlama gelmesin. Gelecektir mutlaka.

Oyuncular Merih'in yönlendirişiyle denemeye girişir.

Elyot çenesinin takırdamasını büyütür.

Elyot— Ta ta ta ta ta ta

Alkaid ellerine hohlar.

Alkaid— Hoh... hoh... hoo..... .

Merih dosyasına dönerken mutludur.

Merih— Evet, böyle işte.

Alkaid tabancasına hohlamakta şimdi.

Merih— **(Şaşırmıştır, yenme çabasında)** O tabancaya rağmen, evet öyle.

2. oyuncu ağzını açmıştır sonuna dek.

Merak— Naaaanaaa

Merih— Çok güzel.

Üçüncü oyuncu durduğu yerde sallanır.

Yekda— I III IIII IIIIII

1. oyuncu kızının sallanışına katılır ağzı sımsıkı kapalı.

Dühh— Mmm mmm mmm

Dördüncü oyuncu tırnaklarını temizleme çabasında.

Merih— **(Megrez'e)** Ses bulamıyorsun zararı yok. Sessizliğin erdemine inandırılmışsın bir kez. Güzel.

Altıncı oyuncu kundağın yüzüne bakar gibi.

Mirza— Binewş'im şafağa açacak. De gülü.

Merih— Tabi her şeye karşın; İnsansınız. Arada bu tür sözcükler serpiştirilebilir. Ama oyunun sesi bu işte asıl. **(Not alır)** ı III mmmm mmmm naaaaaaaa... **(Coşkuludur çok)** Daha önce nasıl düşünedim,

belki de... Belki de bitirebileceğim bu kez.

Beşinci oyuncu tenekesine başını sokup,
bir hayvan gibi su içer.

Merih— **(Parmaklarını şıklatır)** Harika...

Öteki oyuncular Mirza'nın dışında
tenekeye yönelmişlerdir sürünerek.
Beşinci oyuncu kabarır onlara,
tenekesinin üstüne oturur.

Merih— **(Kulak memesini çekeliyor, mutlu)** Evet yakaladım sonunda. Yakaladık. Merih Yıldızının Mezarı bu işte. **(Ağzıyla jet sesi çıkarır)** I ııı Iııı Iııı Iıııı

Banttan verilen jet sesiyle Merih'inki
birbirine karışır. Oyuncular Mirza'nın
dışında yere kapanmışlardır.

Yekda— Hardal.

Çocuk ağlamaları, silah sesleri, çığlıklar.
1. oyuncu kocasının ardına gizlenme çabasında.

Dühh— Kaç yanarsın.

İkinci oyuncu umutla doğrulmuştur.

Merak— Adamlarım?

Hepsi değişik duygularla havaya
bakmakta şimdi.

Merih battaniyesini alarak sahne ağzına

yürür.

Merih—Halepçe ve Çukurca iç içe yaşanıyor şimdi.

Dühh göğsünü yumruklamakta.

Megrez— You know it's very cold.
No food, no water, no hospital.
May be kolera.

Mirza— Kıyım. Aids. Hu. Pış.

Yedinci oyuncu silahına davranmıştır.

Alkaid— F-34

Beşinci oyuncu göğü tarar ağzıyla.

Elyot— Ta ta ta ta ta ta ta

Jet sesi uzaklaştığında oyuncular doğrulup kıpırtısız kalır. Merih hâlâ izleyicilere bakmakta. Kendine güvenini kazanmıştır sanki yeniden.

Merih— O ünlü Amerikan dizilerinin ağzıyla, hâlâ "Neler oluyor orda" diyeniniz varsa, hemen çekip gitsin burdan hadi... Uzaktan kumandalı aletiyle kanal kapmaca oynasın evinde, her şeye uzaktan bakmak için ve unutmak üzere...

Merih oyuncularına yönelir, battaniyeyi Mirza'nın sırtına kor.

Merih— **(Oyuncularına)** Sizleri kutlarım.

Çok, çok iyi bir yerdeyiz. Yeni baştan yazabilirim bu oyunu. Yüzlerce kere.

Altıncı oyuncu ani bir kararla Yekda'ya uzatmıştır kundağı.

Merih— Meh, emzir.

Yekda elleri memesinde kundağa yönelir, yüzü ışımıştır sevinçten.

Merih— (Dosyasına yönelirken) Tabi çok güzel... Her şeye karşın insansınız siz. Yardımlaşma başladı aranızda.

Altıncı oyuncu ani bir kararla çeker kundağı.

Mirza— Yabancılar seni.

Üçüncü oyuncu kundaklı kadının üzerine atılmıştır.

Yekda—Kahpe... Benim bebem yok muydu? Benim bebem... Bebe.

Dördüncü oyuncu ve Elyot Yekda'yı çekeler. Yekda'nın öfkesi kocasına yönelmiştir.

Yekda— Dokunma banaaa.

Dühh ana sürünerek kapar battaniyeyi ; kocasının üzerine örter.

Merak— (Umutla gözlerini açarken) Adamlarım he mi?

Merih not alıyor dosyada.

Dühh— **(Ağzı İçin)** Kapa, kapa sen...

Dühh de bir uçtan girer battaniyeye.
Kundaklı kadın tek memesini çıkarmıştır.
Kundağa dayar.

Mirza— Sütüm gürül.

Üçüncü oyuncu, acıyla memelerini
tutarken gözleri Merih de.

Merih— Kendini emmeyi dene.
Unutma zaten açsın.

Yekda elbisesinin önünü açar yırtarcasına.
Kendi memesini ağzına alma
çabasındadır, debelenmekte.

Merih kendi verdiği mizansene
bakamıyor, gözleri izleyicide.

Merih— **(Acılı gülümser)** Öyle ya da böyle;
Yardım. **(Yekda'ya)** Ya kocan ya da kocamış baban... Birinden biri hadi...

Dördüncü ve ikinci oyuncu aynı anda
Yekda'ya yönelirler: aç.

Dühh— **(Battaniyeyi yüzüne çekerken)**
Tövbe...
Tövbe deyin.

Yekda kocasına kabarır.

Yekda— Pıhhhhh

Yekda, babasına uzatmıştır memesini.

Yekda— Meh.

İkinci oyuncu güçsüz ağzını bir kaç kez emer gibi oynattıktan sonra, yığılır.

Merih'in ısrarlı bakışları hâlâ izleyicidedir.

Merih— Abartıyoruz öyle mi?
Abartıyorlar. Keşke abartabilsem.
(Kulak memesini çekelemekte) Düş gücüm yetmiyor orda yaşananlara. Günlerdir uyumadı bu insanlar. İtildiler kakıldılar. En çok da... en çok da, aşağılandılar.

Merih kitabı alıp bakar bir an.

Merih— **(Bırakırken)** Dante'nin cehennemi filan hiç kalır yanlarında.

İkinci oyuncu uçkurunu tutarak doğrulma çabasında.

Merak— Sıçasım gelmiştir, vaayyy!

Kızı ve damadı yardımcı olur ona, biraz öteye çekelerler uçkurunu indiremeden işini bitirmiştir kocamış.

Merih— Keşke sıçabilseniz sahnede. **(İzleyiciye)** Bok görmek istiyorum evet. Sizler de görmelisiniz. Pahalı parfümlerinize filan güvenmeyin hiç, bu yüzyıl sizi de kokutuyor oturduğunuz yerde, yapışkan bulaşık, öğğ.

Beşinci oyuncu kalkmıştır tenekesini

çekeler.

Mirza— **(Gitmesini istemez)** Burda durulmaz öyle mi?

Beşinci oyuncu biraz öteye gidip durur, çaresizdir.

Elyot— Bu yaka, beri geçe, öte...
Dördü de aynı.
(Seslenir) Dağlaaarrr oooyyy

Altıncı oyuncu bebeğin yüzünü örter, umutlu.

Mirza— Şafağı bekle. Açacak.

Merih dosyada aranır.

Merih— Şafağa açan çiçek, neydi o? Ha, Binewş. **(Dalgın)** Oysa uzun bir gece bu yüzyıl artık. **(Birden seyirciye)** Sayenizde... Görüp işitip unutmayı sürdürürseniz eğer... **(Oyuncularına)** Sürdürürsek... **(Dosyasına)** Uzun bir gece bu yüzyıl. İki yüzlü ve utanmaz.

Banttan kamyon sesleri. Ard arda sıkılan kurşunlar "Açılın ha açılın" komutları, kesik kesik komalar. İngilizce Kürtçe ve Türkçe uyarılar.

Merih— Geldiler işte. Şafağın yardımsever hırsızları geldi. Uluslararası güç şemsiyeli, gangsterler. **(Oyuncularına)** Buyrun hadi, **(Kibar alaycı)** Biraz yardım'a ne dersiniz?

Oyuncular Mirza'nın dışında hızla yardıma yönelmişlerdir. Bu yöneliş dans ve pandomim devinişleriyle verilecek.

Hepsi dar bir kapıdan çıkacakmışcasına itişip kakışmaya başlar. Alkaid koltuk değneklerinden birini düşürmüştür, almaz. Merak bir canlanmıştır sanki, eli uçkurunda yardımsız yardımsız dinebiliyor yardıma, kıyım ya da. Dühh ana sürünmede ustadır.

Merih düş kırıldığı içerisindedir.

Merih— O ünlü Amerikan dizilerinin ağzıyla tanrım bile diyemiyorum, ne kadar yalnızım... **(Oyuncuları İçin)** Şunların haline bak. Birbirlerini yiyecekler.

Merih dosyasındaki kağıtları buruşturur.

Merih— Yoo, böylesi bir oyun beni aşar. Unutmak, en iyisi unutmak.

Merih birkaç sayfayı yırtmaya başlar, bezginlikle.

Merih— Yaşanan gerçekleri bozup yeniden kuramadıktan sonra tiyatronun da canı cehenneme... Ben oyuncularımı değiştiremiyorsam eğer, kendimi değiştiremiyorsam yazdığım bir oyunla, seyircilerimi... Unutmak gerek, en iyisi unutmak.

Banttaki silah sesleri, çığlıklar, komutlar dayanılmaz kertede.

Merih— **(Kulaklarını tıkar)** Söz gelimi bir Van Gogh. Doğayı onca severken bozmadan aktaramıyor tuvaline, düzeltiyorum; aktaramıyor değil, aktarmıyor: sanat bozduğudur Van Gogh'un.

Merih yan gözle oyuncularına bakar. Yardıma koşanlar kendilerini sopalanmaktan korur gibi zorunlu bir kuyruk oluşturmuşlardır. Duvara yönelirler sonra itilircesine. Yanyana dizilmişlerdir bir duvar dibinde sanki ve her an infaz emri beklenircesine, elleri havada, kıpırtısız.

Merih— Benim yanılgım orda. Ezilenlerin destanı yazılamazdı zaten. **(Bakışlarını yırttığı sayfalara çevirir)** Destan salt direnişin sesi olmalı.

Merih başını kaldırdığında Mirza'yla göz göze gelir.

Merih— **(Şaşırmıştır)** Sen yardımı reddediyorsun öyle mi?

Merih buruşturduğu bir kaç kağıdı düzler telaşla. Gözleri yeniden Mirza'da.

Merih— Hadi canım sende.
Onur ve açlık.
Yeryüzünde en zor biraraya gelebilecek iki sözcük belki de.
(İzleyiciye sorgulu) Onur ve açlık?
Öyle değil mi?

Mirza aynı kıpırtısızlıktadır.

Merih— **(Bakışlarını Mirza'ya çevirirken umutlu gene)** Onuru seçiyor...
Onuru ve ölümü birlikte.

Merih kışkırtma çabasındadır onu.

Merih— Yo, hayır ne kadar uğraşsan da ötekilerden farklı olduğuna inandıramazsın beni. **(İzleyiciler için)** Onları da... **(İzleyiciye)** birazdan kalkıp gidecek görürsünüz.

Mirza gülümser gibidir. Gözleri izleyicide ve kıpırtısız.

Merih— Bu oyunun yazarı benim.
Kalk dipçikten hadi.
Aşağılat kendini.
(Kendi kalkmıştır) Kalk allah kahretsin...

Merih Mirza'yı sarsalamakta.

Merih— Kalk ölmeni istemiyorum.
Kalk n'olur kalk.

Mirza aynı kıpırtısızlıkta gülümser, onurlu.

Merih dosyasına yönelirken mırıldanmakta, mutlu.

Merih— Sağ ol... Sağ ol kalkmadığın için. **(Yırttığı kağıtlara dokunur acılı)** İşte bu oyunu unutmamak için bir neden daha. Her koşulda insan kalabilir insan.

Merih birden kendine yöneltir sorusunu, gergin.

Merih— Ben... Ben kalkar mıydım?
Bilemiyorum. Ben?

Merih aynı gerginlikte izleyiciye bakar.

Merih— Siz? Sizler?
Bağışla beni ama sen mutlaka kalkardın.
Sen belki. Sen bilemiyorum ama sen...

Banttan silah sesleri, çığlıklar; yardım alanlar infaz edilmişcesine dizlerinin üzerine çökmüştür.

Mirza'nın sesi duyulur gitgide yükselmekte.

Mirza— Vurun ulan
Vurun
Ben kolay ölmem
Ocakta küllenmiş közüm
Karnımda sözüm var.

Merih umutla Mirza'ya dönmüştür yeniden.

Mirza— **(Mırıldanır)** Halden bilene.
(Önüne bakmakta)
Hu pış.

Merih— **(Dosyasına yönelirken)** Kimindi bu şiir?

Mirza— Ahmed Arif.

Merih kağıtları karnına doğru çekmiştir.

Merih— Karnımda sözüm var.
Halden bilene.

Kağıtları karnına bastırmış, döke saça Mirza'nın yanına gider.

Merih— Bir süre önce herkes halinizden biliyordu sizin; başta Amerika, sonra ne oldu, sonra?
Unutuldunuz...
Unutturdular.
Naaaa!..

Merih ve Mirza bazı kağıt parçalarını kundağa tıkıştırır, sözcüklerdeki telaşın çok ötesinde.

Merih doğrulduğunda yardım alanlar yerlerine dönmüştür. Yüzleri gözleri kan içerisinde gene de mutlu.

Merih elleri kulak memesinde dehşetle izler onları.

Merih— Her an Van Gogh gibi kulak mememi kesebilirim ben de. (İzleyiciye) Şunların yüzlerindeki mutluluğa bakın.

Merih'in dehşeti, yardım alanlar için bir başla komutudur sanki; şehvetle tıkınmaya başlarlar, ellerindekini birbirlerinden gizleyerek ve hayvansı.

Merih öfkeyle fırlamıştır onların yanına, yardım alanlar ondan da gizler ellerindekini.

Merih— Dişlerinizi gösterin birbirinize...
Tırnaklarınızı göreyim hadi...

Merih uygulatır onlara verdiği mizanseni.

Merih— Sırtlarınız...
Sırtlarınız çok daha hayvansı.

Merih her biri için ayrı ses bulma çabasındadır. Oyuncular bulunan sesi ona yöneltirler.

Merih— (4. oyuncuya) Tıssssssss
(1. oyuncuya) Pıhhhhhh
(sırtını kamburlaştırırken 3. oyuncuya)
K ı ı ı hhhhhh
(5. oyuncuya) Z z z z z z z z z z z
(7. oyuncuya) h ı r r r r r r r r r r
(2. oyuncunun da sırtını zorluyor)
I ı ı h h h h h h

Merih sırtlardan yarattığı tabloyu birkaç adım geri çekilerek korkuyla izler.

Merih— Hayvanlar!...
Hayvan!.

Yardım alanlar Merih'e çevirmişlerdir bakışlarını, korkucutu.

Merih bir an siner.

Merih— (Mırıldanmakta) Neden öyle bakıyorsunuz. Bildiğim kadarıyla aşağılanmaya alışkınsınızsiz.

Merih her ne pahasına olursa olsun onların tepkilerini büyütmek isteğindedir.

Merih— Üşüyen ve yorgun sözcüklerin yerine, belki de çok farklı bir dil kullanmalıydım sizin için: görmüşem, söylemişem.

Yardım alanlar ellerindeki ganimetlere çevirir bakışlarını.

Merih— **(Üsteler)** İçgüdülerinizle zaten yıllardır böyle konuşuyorsunuz siz, resmi dillerin karşısında: gelmişem, gitmişem.

Merih umduğu tepkiyi alamadığı için tepinmekte.

Merih— Hiçbir gelecek yok sizin için, duyuyor musunuz? Şimdiki zaman da yok. Dil'i geçmiş bile değil, allah kahretsin; bileşik zamanın rivayet biçimi yalnız.

Bakışlar yeniden Merih'e yönelmiştir. Merih gözlerinin içine bakarak kışkırtır onları, kararlı.

Merih— O öğündüğünüz geçmişiniz, bir rivayet sizin, söylenti.

Merih.ayaklarına..bakar..ilkkez görüyormuşcasına çamurları.

Merih— Şu ayaklanmın haline bakın. Değdi mi ha değdi mi? **(Parmaklarını tükürükleyerek silmekte)** Neden aklı başında müzikaller yazmıyorum ben sanki, haremde ya da damda geçen. Hem seyirci sorunu da yok o zaman.

Merih her an bir saldırı özlemindedir sanki tetikte.

Merih—Acıları başkaldırıya dönüştüren oyun nerde görülmüş... Acılar kimin umurunda bu

batası dünyada.

Merih Mirza'yla göz gözedir.

Merih— Sen de bakıp durma bana öyle. Sonuçta seninki de pasif bir direniş. Başkaldırı bile denemez, öylesine çaresiz.

Merih spot ışığa yönelir.

Merih— Ben oyun yazarı Merih. Yazdığım her oyunda gözlerim kamaşırdı kendi içimin ışığından. Ama bu, bu oyun... Uluslararası... Her an dipsiz bir kuyuya iteliyor beni cehennemin ta dibine.

Merih ışığa uzatır elini, engellenmeyi ister gibidir.

Merih— Gidip uyumayı deneyeceğim. Uyumayı ve unutmayı birlikte... **(Bağırır oyuncularına)** Benden bu kadar anlıyor musunuz. Ne haliniz varsa görün.

Merih ışığını söndürdüğünde bütün sahne kararır.

Kısa bir sessizlik.

Ses— **(Öfkeli yüksek)** Hayvan karı.
Amma da hayvan imiş.

Merih sevinçle ışığı yakar yeniden.

Merih— Kim? Hanginiz?
Hanginiz söyledi bunu?

Oyuncular yanıtsızdır, Merih tek tek dostça dokunur onlara.

Merih— Elyot? Dühh Ana? Yekda? Megrez? (**Merak'a**) Ne de olsa eski bir aşiret ağası, ağınna gitmiş olabilir. Mirza? Hanginiz?

Yalnızca Alkaid'e dokunmadan geçmiştir Merih.

Merih— Nolur söyleyin, her kimse yalnızca teşekkür borcum var ona, tepkisi için teşekkür edeceğim. Üstelik de az önce saptadığım sesleri taşıyan bir tepki hayvan, imiiişş

Merih Alkaid'e bakmama çabasında.

Merih— Lütfen dedim... Oyuna hiç yazılmamışcasına, en baştan başlayabilirim. Kim? Lütfen...

Alkaid koltuk değnekleriyle dikilmiştir. Merih'in sorusuna.

Merih— Ben. Benmişeemmmm.

Merih ürkmüştür. İzleyicilere bakar.

Merih— Tahmin etmeliydim.

Alkaid'in eli koynundadır, her an silahını çıkaracakmışcasına.

Merih— (**Gerilerken**) Her ne kadar geçmişiniz rivayet dedimse de... Bileşik zaman, Belki de bütün halkların geçmişi.

Alkaid sahne ağzına kadar izler onu.
Merih izleyiciye bakar bir an, düştü
düşecek.

Merih— (Mırıldanmakta korkulu)
Benim halkım... Kızılderili, Eskimo, Amerikan halkı, İskandinav, Rus... Bütün halklar...

Merih olduğu yere çökmüştür.
Gözleri izleyicide.

Merih— Önce sizi... Sonra da oyuncularımı kışkırttım.
Şimdi de ölesiye korkuyorum, evet.

Işıklar kararır.

- Birinci bölümün sonu -

Merih birinci perde bitimindeki çöktüğü yerdedir. Alkaid eli koynunda dikili ve suskun, ötekiler gibi.

Merih— **(İzleyiciye)** Önce sizi. Sonra da oyuncularımı kışkırttım.
Şimdi de ölesiye korkuyorum, evet.

Alkaid tabancasını çıkardığında Merih can havliyle sahneden atlamıştır, izleyiciye kol kanat gerer gibi.

Merih— Ne yani vuracak mısın beni, bizi? Durma dağıt beyinlerimizi hadi. Silinmiş bir bellekle bir işe yaradığı yok zaten. Her şeye karşın be ben bir aydınım anlıyor musun? **(İzleyiciler için)** Bunlar da hâlâ çekip gidemedilerse... aydın... Bu lanet olası dünyada sırtımıza bir yumurta küfesi yüklemişiz, üstelik de gönüllü.

Merih göğsünü siperleyerek sahne ağzına yürür.

Merih—Beni korkutamazsın tamam mı, bizi... Vur hadi.

Banttan silah sesleri yükselir, çığlıklar kornutlar.

Merih— Vuramıyorsun. Çünkü başkaları vuruyor hep. Ve biz, bu beğenmediğin bizler, her ana haber bülteninde ve dünyanın her yerinde sizlerle birlikte öldürülüyoruz, tek tek

birlikte...

Alkaid elini uzatıp sahneye çeker Merih'i.

Merih— Teşekkür ederim. **(Göğsünü kaparken, izleyiciye)** Vuramıyor çünkü, bize ihtiyacı olduğunu biliyor; öğrenci, işçi, memur aydın: her ülkede...

Merih spot ışığa yürür onurlu.

Merih— Vuramıyor çünkü, o da uluslararası bu oyunun sonunu merak ediyor biz ler gibi.

Merih; kitap, not ve kartlarını önüne çekelemiştir yeniden.

Elyot yaklaşır ona, başından sızan kanı eliyle silmekte.

Elyot— **(Alkaid İçin)** Yardım kamyonuna çıkmışım diye sopalamışşş beni.

Elyot mıışşş sesiyle oyuna çağırmaktadır sanki Merih'i.

Merih— Devam diyorsun öyle mi?
Her ne pahasına olursa olsun devam.
Mecburum zaten.
Aydın olmanın bedeli.

Merih kalkmıştır, giysisinden bir parça yırtarak Elyot'un başını sarar.

Merih— **(Kanlanan ellerine bakarken)** Sizin gücünüz hep birbirinize yetti zaten. Güçsüze yani.

Merih ellerini eteğine silmiştir çarçabuk.

Elyot bir avuç çiğ makarnayı ağzına atar.

Elyot— **(Alkaid'e kinci)** Kendi makarnayı kapamamışşş.

Elyot şşş sesleriyle makarnaları Alkaid'e püskürtür.

Elyot— Peşmergeymişşşş peh.

Alkaid Elyot'un üzerine atlar, değnekler iki yana savrulmuştur.

Alkaid— Dedirtmiymişim... ben... Dedirtimişşşşşş.

Merih güçlükle kenara çekilmiştir, Elyot'un tenekesini de çekeler.

Merih— Bundan başka suyunuz yok, biliyorsunuz.

Aile, kavgaya duyarsızdır: Merak, Dühh, Yekda, Megrez tenekeye üşüşürler, başlarını sokup bir biri, bir öteki su içmekte hayvansı.

Merih eli kulak memesinde izler.

Merih— Gel de devam et.
(Kışkırtır) Yiyin birbirinizi yiyin hadi.
Hep yediniz zaten, şeyhler, ağalar,
kişisel, aşiretler arası kavgalar.

Merih kartlarına yönelmiştir.

Merih— Bir bilim adamı da kimliklerini arıyorlar diyor, bu gidişle zor bulursunuz siz. **(Okur)** Bir araya gelirler birleşemezler. Ayrılırlar kopamazlar.

Elyot Alkaid'in tabancasını kapmıştır, silah sesleri.

Elyot— Topal karga imiş.

Alkaid—Pise çakal.

Alkaid tabancasını geri alma çabasında, Elyot'un üzerine oturmuştur, hırpalar.

Merih— **(Kartı bırakır elinden)** Lanet olsun.

Merih sahneyle ilgilenmeme kararındadır. Kasetlerine yönelir.

Merih— Yo, adım gibi biliyorum, şiddet ne yandan gelirse gelsin ben yokum. **(Bakmadan oyunculara)** Gerekirse kendi oyununuzu kendiniz yazarsınız artık. **(Bir kaset seçmiştir)** A selection of his greatest recording. **(Teybe yerleştirir)** Kelebek gravatlı soyları.

Su ve tabanca kavgası sürerken Merih teybi sonuna dek açar. Vesti La gibba aryası.

Kavgacılar bir an durup şaşırmışcasına Merih'e bakarlar.

Merih— Siz çekinmeyin, devam edin. Benden bu kadar, söylemiştim.

Yatsam da uyuyamayacağım zaten, siz devam edin.

Merih kaset kabına bakıyor dalgın.

Merih— **(Kaset kabını kaldırırken)** Ahdung ahdung. **(İzleyiciye)** Bayanlar baylar buna opera denir.

Kavgacılar aynı şaşkınlıkta izler Merih'i kavga pozisyonlarını bozmadan, kıpırtısız.

Merih— **(Oyunculara)** Ve de ey ahali. O pera!.. Neden devam etmiyorsunuz? Yal- Yalnız acımasızlık ve sömürü değil ki, sanat da uzaktan kumandayla çağımızda. Birazdan ha ha ha diye burnumuza burnumuza gülecek palyaço. Yeni yetme burjuvalar operayı yeniden kültür ediniyorlar çünkü.

Merih sırtını oyunculara dönüp özel bir sahbete koyulur gibi konuşmakta izleyicilerle.

Merih— A şekerim vallahi akıl almaz bir şey, utanç verici, koskoca Pavorotti'yi sen tut, sesi yetersiz diye sınır dışı et, şimdi de her konser başına beş milyar istiyormuş herifcağız, haklı, bakalım İstanbul Festivali'ne getirtebilecek miyiz?

Oyuncular Merih'in oyununu kavrama çabasında.

Merih— **(Oyunculara)** Opera kültürüyle zulüm bir arada sürüyorsa eğer, zulmü bir uç-

tan da siz emzirdiğiniz için. **(Aşağılar gibi)** Süt anaları... **(Elleri memelerinde izleyiciye)** Bir uçtan da biz. **(Teybe bakar sıkıntılı)** Bu soytarı da hâlâ gülemedi.

Banttan Pavorotti'nin sesi gülerken, abartılı.

Merih— (Teybi kapatırken) Bu sesi nasıl çıkartıyorsun diyenlere "kıçımı sıkıp öyle" diyormuş kelebek gravatlı eğleniyor ve haklı.

Kavga kaldığı yerden aynı hızla sürmeye başlar, Merih'i ilgilendirmemekte artık, kendi içine gömük ve çaresizdir. Mirza ani bir kararla kalkar, kundağı Merih'in yanına bırakmıştır, umulmaz bir güçle ayırır kavgacıları, daha çok da sesiyle.

Mirza— Yettini z z z z z z z z z z z z z z
Yetmi ş ş ş ş ş ş ş ş

Elyot'un dışındaki oyuncular Merih yıldızının mezarı düzeninde otururlar yeniden, etkilenmiş.

Merih yeniden umutlanır. Kundağa bakmakta.

Merih— Belki de oyun daha yeni başlıyor. Hu. Pış.

Mirza kundağı alırken Merih'ten gözlerini kaçırır.

Merih— Yabancılar seni.

Merih kırgınlığını belli etmeme

çabasındadır.

Merih— Size yaranmayı hiç düşünmedim zaten. Halkların sevecenliği ve ihaneti her zaman iç içe... **(Daktilosunu çeker)** Yalnızca kendim için yazıyorum bu oyunu. **(Ellerine bakar)** Yazabilirsem tabii...

Elyot da daktiloya yönelmiştir, tuşlara vurur.

Elyot— Ta ta ta ta ta ta ta.
O tabanca bende olacaktı ki.

Merih Elyot'a çevirir bakışlarını ilk kez görüyormuşcasına.

Merih— Söz gelimi sen, benim kahramanım... Ölümü şehvetle seviyorsun değil mi? Her gün gazetelerde görüyorum seni, her ölüm için bir zafer işareti ve bu yaşta.

Merih şaşkınlıkla kendi eline bakar, zafer işareti oluşmuştur.

Merih— **(Elini arkasına gizler)** Saçma... Beni ve daktilomu rahat bırakın hadi. Az önce ölümle tehdit edildiğimizi unutmadık biz.

Merih elleri arkasından bağlıymışcasına daktilosuna bakmakta, bezgin.

Oyuncular bir süre Merih'in çaresizliğinden etkilenmişcesine bakarlar; kitap, müsvedde ve kartlara doğru sürünürler sonra. Her biri bir şeyler karıştırmakta.

Merih— Heyy n'apıyorsunuz, bırakın onları. Kendi oyununuzu kendiniz yazın dedimse... Ben, ben olmadan konuşamazsınız bile siz. Sizi ben yarattım unuttunuz mu?..

Oyuncuların yüzünde alaycı bir anlatım vardır, okudukları şeylerden yana.

Merih— Kartlarım... Kartlarımı verin bana.

Oyuncular kartları elden ele dolaştırmakta, Merih'de kartlarının peşinde sürünür.

Merih— Ne aptalım. Yeniden yaratacağım halkı yeterince tanımıyorum bile. Eğlenmekte haklısınız, kartlarım... Notlarıma bir kez daha bakmam gerek.

Merih oyuncularından kurtarabildiği kartlarını bir köşede okuma çabasında; artık onlardan hiçbir farkı kalmamıştır, üstü başı da çamur içerisinde.

Merih— (Okur) Daha yerleşik bir hayatları olabilseydi eğer, Kürtler için Avrupa'nın yeni şövalyeleri denebilirdi.

Merih gülerek arkasını çevirir kartın.

Merih— Kim söylemiş acaba? Yazmamışım. Belki de kendim uydurdum. Şövalyelere bak sen!

Bir kaç kitabı birden hızla taramakta oyuncular. Merih ürkütüyle izler bir yandan.

Merih— Yağmacı çapulcu bunlar.
İşte... **(Okur kartı)** At, avrat, silah...
Haydutluk bir erdemdir sizin için.
Bırakın kitaplarını.

Merih sürünerek geriye çekilir iyice,
cebinden bir düdük çıkarmıştır, öttürür.
Daha önce banttan verilen uyarı
komutudur bu sanki.

Merih— Sınır koyuyorum tamam mı?
Burdan öteye geçmek yok.
Açılın ha açılın.

Oyuncular bir kitapta karar kalmıştır,
törensi bir edayla çöküp incelemeye
başlarlar.

Merih— **(Etkilenmiş)** Belki de haklısınız, daha yerleşik bir hayatınız olabilseydi eğer...

Merih yeniden kartlarına bakar.

Merih—Lerch diyor ki... **(Okur)** Vahşi, onurlu ve sözlerine sadık.

Oyuncular kendi aralarında fısıldaşmaya
başlamıştır, belki de Kürtçe.

Merih— **(Okurken, ürkek izliyor onları arada bir)** Söz verdikleri için sizi istediğiniz yere sağ salim ulaştırabilirler ama, ertesi gün önlerine çıkmaya görün; bir köpek gibi soyup öldürebilirler sizi, verilmiş yeni bir sözleri yoktur artık.

Merih izleyiciye bakar, yardım umar gibi.

Merih— 1887'de söylemiş bunu, Fransız gezgini Lerch. 87, 97, ne aptalım, yüz küsür yıldır aynı. **(Düdük çalar oyunculara)** Aranızda fısıldaşmayı kesin tamam mı? Ben de kalkmış evrensele ulaşan bir oyun tasarlıyorum bunlarla.

Bazı oyuncuların öfkeli bakışlarına hedeftir Merih, kartlarına eğer başını.

Merih— Tutkulu, ansızın parlayıveren, aşireti için gözünü kırpmadan kendini feda... **(Ürkmüştür lylce, bir başka karta sığınır)** Ama kadına insanca davranırlar diyor. Kim söylemiş bunu?

Oyuncuların fısıldaşması yükselmiştir, mizansen alıp verir gibi.

Merih— **(Oyuncuları izlerken)** Çok da aceleci. Çoğu zaman rastgele kulaktan dolma yargılarla karar veriş.

Oyuncular kitabı bırakarak oyun çıkarma hazırlığına girişirler. Elyot yüzündeki yanığı sıyırmıştır. Kocamışlar gencelir iyiden.

Merih— **(Güçsüz bir düdük sesiyle mırıldanır)** Açılın ha!... **(aranır)** Şurda bir notum daha olacaktı. **(Bulduğu kartla güçlenir)** Yoo sizi yeterince tanıyorum. İşte bak burda... Sarı hocaya yaptıklarınızı da notlamışım. **(Kartı sallar oyunculardan yana)** İsmail Beşikçi'ye yaptıklarınız.

Alkaid koltuk değnekderini bırakıp, iki ayağı üzerinde dinelirken ezbere okur kartı.

Alkaid— Bu güne kadar dört önemli polis sorgusundan geçtim. Beni yakalayan ve sorgulayan polislerin büyük bir kısmı Kürt kökenliydi, işkence yapanlar da öyle.

Merih şaşırmıştır.
Alkaid'in kaldığı yerden sürdürür kartı.

Merih— Cezaevi yaşantımda da gardiyanların büyük bir kısmının Kürt kökenli olduklarını gördüm. **(Kalkar)** Utanın, utan... Polis, gardiyan, işkenceci... Yok onlar asimileymiş değilmiş beni ilgilendirmez. Soyunuzdan koruyucu çıkanlara da şaşmamalı hiç.

Merih oyuncuların üzerine yürümüştür,
onlar tepkisizdir; kabullenmiş. Merih duraksar.

Merih— Hangi kitapta karar kıldınız peki? Sanırım Lorca. Bir başka karta edebi duyguları güçlü şiir seven bir halk diye notlamışım. ş ş ş ş ş ş ş... Ah dilimi yitirdim sizin yüzünüzden; şu halime bak. **(Öyle olmasını ister, yumuşacık)** Belki de Lorca türü bir oyun çıkaracaksınız bana. Garcia Frederico Lorca.

Oyuncular Merih'le eğlenir bir tarzda
seçtikleri oyunun duruşuna geçerler,
ezgiyle çelişir duruşları.

-Yıkıyorum kurdelelerini
Soğuk suyunda derenin
Tutuşmuş bir yasemindir
Gülüşün senin.

Merih izleyiciye yönelir, küskün.

Merih— Duyuyor musunuz, benimle ve Lorca'yla alay ediyorlar, başka sözcük bulamıyorum, haddini bilmezlik bu.

Merih izleyiciyle de uzlaşmak niyetinde değildir, yeniden oyuncularına yönelir.

Merih— Unutmanıza imkan yok.
Lorca'nın şiirinin bir duvar dibinde kurşuna dizildiğini belki de hiç duymadınız. Duymadınız değil mi? **(İzleyiciye)** Umarım sizler duymuşsunuzdur. Bağışla bizi Frederico.

Merih bir süre aralarında dolaşır onların, kavrama çabasında.

Merih— Ben oyun yazarıysam eğer, vücut dillerinizden anlamam gerek. **(Kararlı)** Buyrun hadi... Heyecanla bekliyorum parmaklarınızı dağıtmanızı. **(Düdük çalar)** Bu düdük kendime, açılıyorum.

Merih sahne ağzına oturup bacak bacak üstüne atmıştır, rahat görünme çabasında.

Merih— **(İzleyiciye)** Efendime ne söyleyeyim, bir varmış bir yokmuş **(İşaretler)** bunların folklorik bir güzellemesi: Oramar'da Harki aşiretinden bir hanın günün birinde parmağı kaşınmış. Sinek ısırmış çünkü.

Merih arkasındaki oyuncuların suskunluğundan tedirgindir, bakamaz ama sürdürür oyunu inatla.

Merih— Parmak kaşınmış, han kaşımış, kaşınmış, kaşımış; han, parmak, parmak, han.. **(İzleyiciye mırıltılı)** kaşınıyorum galiba... Kaşınmış, kaşımış. Efendime ne söyleyeyim, ka...

Alkaid tabancasını ateşlemiştir havaya.

Merih— **(Zıplar)** Hiç kuşkum yoktu zaten. **(İzleyiciye)** Tabancasını çekip kaşınan parmağını dağıtmış han, breh breh breh amma da babayiğit imiş ş ş, breh.

7. Oyuncu-1905 yılının Şubat ayı. Moskova.
6. Oyuncu- Devrimci partiden bir grup tedhişçi, çarın amcası Büyük Dük Şerj'e bomba atmak için hazır. **(Başındaki kanlı bezi çıkarır, yere bırakır)**

Merih arkasına bakmadan güler.

Merih— Narodnikler, hepsi de zengin çocukları... **(Kalkarken)** N'aptığınızı sanıyorsunuz siz?
5. Oyuncu- H i i i i i i ş ş ş ş

Merih sayfaları kıvrılmış kitaba yönelir.

Merih— **(Mirza'ya)** Kundağını bir epeydir bıraktığına göre kimya fakülteli bomba imalatçısını sanırım sen oynayacaksın. **(Kitabı alırken)** Camus'nün Doğruları... Demek benden iyice umudu kestiniz.

Merih spot ışığına yönelir kıvrılan sayfalara bakarak.

Merih— Yanlış kapı çalıyorsunuz Camus'-. den kimseye zarar gelmez.

Kitabı göğsüne bastırmıştır Merih, yerine otururken.

Merih— Sartre'ın deyişiyle, "her gittiği yere kendiyle birlikte bir onur anıtı taşır o." **(Bir an kuşkulu duraksar)** Meslektaşıyla alay etme niyetinde değilse eğer Sartre.

Beşinci oyuncu elindeki maskeyi bombaymışcasına izleyiciye uzatır, üzgün.

5. Oyuncu- İvan Kaliayev.Suikastı gerçekleştiremedim ve bomba elimde kaldı. **(Ötekilere)** Kardeşler bağışlayın, yapamadım.

Merih kitaptan denetlemekte oyunu, kendine güvenini yitirmeme çabasında.

Altıncı oyuncu Kaliayev'in elini tutar.

6. Oyuncu- **(Dora)** Ziyanı yok.

Oyuncular Kaliayev'i çevrelemişlerdir, yüzleri soru dolu.

4.Oyuncu- **(Annenkov)** Ne olup bitti?

Dora— Ziyanı yok Yanek. Bazen son dakikada her şey mahvolur.

Annekov— Ama imkansız bu.
Dora— Rahat bırak onu. Yalnız sen değilsin Yanek. Schweitzerde ilkinde başaramamıştı.

Bir süre sessizlik. Merih umutlanır bir an.

Annenkov— Korktun mu Yanek?

Kaliayev— **(İrkilir)** Korkmak mı? Hayır. Hakkın yok bunu demeye.

Merih yüzünü buruşturur.

Merih— Kimin çevirisi bu? **(Bakar)**
Gene de seni özlemişim sevgili Camus.
Devam edin lütfen.

Yedinci oyuncu topuğuyla masaya vurur parolalı. Oyuncular kulak kesilip tedbir aldıktan sonra, İçeri sokarlar Stepan'ı.

Merih— Çeviri çok kötü ama, distürübsiyon için sizleri kutlamam gerek, Stepan için tam adamını seçmişsiniz doğrusu. Radikal bir tedhişçi. B i j i i i. Yaşasın. Kahrolsun. Vira. Ölüm ya da...

Altıncı oyuncu öfkeli bir tavırla uyarır onu.

6.Oyuncu- H i i i ş ş ş t.

Merih— Tamam tamam,
Camus'yle hiçbir sorunum yok benim.
Ama korkarım siz aradığınızı pek bulamayacaksınız onda da...

Yedinci oyuncu doğruca Kaliayev'e yönelir bakışlarıyla ezmekte onu. Kaliayev bitkindir.

Merih kalkmıştır, usulca kundağa yönelir.

Merih— Sen boşver ona Yanek. Bombayı atamayışının nedenini anlat arkadaşlarına.

4. oyuncu- Evet dinliyoruz.

Yedinci oyuncu alaycı bir edayla Merih'in kundağı kendi köşesine taşıyışına bakar.

Stepan– Dükün arabasında çocuklar vardı.

Annekov— Çocuklar mı?

Bütün oyuncular Merih ve kundağa bakıyor şimdi.

Merih kundağı göğsüne bastırır.

Merih— Çocuklar evet.
Hu. Pış.

Stepan— Büyük dükün yeğenleri.

Annekov mırıldanarak dolanmakta.

Annekov— Büyük Dükün yalnız olması gerekirdi.

Merih— **(İzleyiciye)** Aylarca araştırma yaptılar çünkü. Dük tiyatroya hangi günler gelir, arabası nerden geçer, nerde durur, hangi saatte? Hep yalnız başınaydı Dük. **(Oyunculara)** Siz devam edin.

Stepan suçlayan bakışlarını Kaliayev'e yöneltir.

Stepan— Büyük düşes de arabedaydı.

(Alaycı) Öyle sanıyorum ki, bizim ozana biraz kalabalık geldi.

Merih sevecen bakışlarını Kaliayev'e yöneltir.

Merih— Aldırma sen Yanek, daha önceki bir tartışmanızı anımsıyorum da; şiir mi yoksa bomba mı daha devrimci demişti, sen şiiri savunmuştun. **(Bir an kendiyle çelişik bir zafer işareti yapıp bozar)** Sanırım öyle.

Merih memesini kundağa bastırmıştır farketmeden.

Merih— De gülü.
Pış.

Stepan— Neyseki aynasızlar farketmedi.

Herkes Kaliayev'in konuşmasını bekliyor.

Kaliayev— Önceden kestiremezdim. **(Gözleri kundakta)** Çocuklar, özellikle çocuklar... **(Stepan'a)** Çocuklara baktın mı hiç?

Merih emzirir gibi bebeğin yüzüne bakmakta.

Kaliayev— İnsanın içine işleyen bakışları oluyor kimi zaman. Oldum olası dayanasım olmamıştır.

Son tümceyi Merih de söylemiştir Kaliayev'le.

Merih— Ah bu çeviri... Her neyse?

Bu bakmıyor bile insanın yüzüne.
Hu pış bile değil. **(İçe dönük çığlık)**
P ı ş ş ş ş ş ş ş ş ş ş

Dora Merih'i uyararak Kaliayev'in ardına sığınır.

Kaliayev— **(Dora'ya)** Oysa bir saniye önce, karanlıkta, küçük bir meydanın köşesindeyken mutluydum.

Kaliayev anlatısını sürdürürken herbirine yönelir ayrı ayrı.

Kaliayev— **(1. Oyuncuya)** Arabanın fenerleri uzaktan ışımaya başladığında sanki sevinçten çarpmaya başladı yüreğim **(2. oyuncuya)** Araba yaklaştıkça yüreğimin çarpışı da o kadar artıyordu. Ahh.

Merih suni teneffüs yapar gibidir kundağa.

Kaliayev— **(3. oyuncuya)** Nasıl çarpıyordu anlatamam. **(6. oyuncuya)** Olduğum yerde zıplamak geliyordu içimden. **(3. oyuncuya)** Tamam, tamam diyordum, **(7. oyuncuya)** Anlıyor musun?

Merih çaresizlikle bebeğe bakıyor, kolları tonlarca ağırlıkta sanki.

Kaliayev— **(Merih'e yönelmiştir)** Arabaya doğru koştum, **(Duraksar birden)** İşte o anda gördüm çocukları. **(Gerilir biraz)** Gülmüyorlardı. Dimdik oturmuşlardı.

Merih aynı altıncı oyuncunun duruşundadır şimdi, sallanarak repliği tamamlar.

Merih— O süslü giysileri içinde yitmişler. Elleri dizlerinin üstünde. İki kapının yanında bu küçük gövdeler.

Kaliayev arkadaşlarına döner.

Kaliayev— Büyük düşesi görmedim, hayır. **(Elleriyle yüzünü kapar)** Onlardan başka hiçbir şey görmedim. Çocuklar.

Merih oyunculara doğru uzatır kundağı, güçsüz.

Merih— Ölmüş işte... ş ş ş ş ş ş ş

Altıncı oyuncunun gözleri yerde acılı.

Kaliayev— **(Dora'ya)** Eğer baksalardı öyle sanıyorum ki atacaktım bombayı. Hiç değilse o üzgün bakışları söndürmek için **(Ötekilere)** Ama hep önlerine bakıyorlardı. Önlerine.

Kaliayev de önüne bakmaktadır.

Kaliayev— İşte bilmiyorum ne olup bitti. Kolum güçsüzleşti, bacaklarım titremeye başladı. **(Kolları iki yana sarkar)** Bir saniye sonra, iş işten geçmişti zaten.

Merih bütün bedeniyle kapanmıştır kundağın üzerine.

Merih— Ah sevgili Albert Camus. Kişisel

tedhişe karşı olduğunu biliyorum ama, uluslararası devlet terörünü de anlatman gerekirdi... Zaten Cezair savaşında da aydınca bir tavır alamadın. Sartre eğlenmede haklı senle. Bu yüzyılı ensesinden tutmak gerek suçüstü.

Altıncı sığınmacı bebeğini alır Merih'ten.

Mirza— Şafağa uyanacak. De gülü.

Merih'in kolları boşlukta kalmıştır büyütür oyununu.

Merih— Yerli yabancı acılar üretiyor, devletlerarası zulüm tacirleri, Birleşmiş Milletler şemsiyeli haydutlar... Öldürdünüz hep öldürdünüz çocukları. Çocuklarla birlikte sanatı da...

Oyuncuları Merih'i alkışlar, parmaklarını şıklatarak ve alaycı bir yüzle. Merih farketmemiştir, heyecanla aralarına katılır.

Merih— Kaliayev'in repliği bir tokat gibi inmeli dünyanın suratına, haklısınız. **(Oynar)** Bir zamanlar bizim oralarda Ukrayna'da araba sürerken yel gibi uçardım, hiçbir şeyden korkum yoktu. Hiçbir şeyden yeryüzünde, yalnız bir çocuğu ezmek hariç, **(Kendine)** Doğrusu ben yazmak isterdim bu repliği, Camus'nün Cezayir savaşındaki tavırsızlığına rağmen...

Merih kağıtlarına yönelir, mutlu. Oyuncular hâlâ alaylı bir yüzle izlemekte onun

coşkusunu, Merih farketmez.

Merih— Teşekkürler Alkiev. Belki de yeni bir oyun yerine, Camus'nün doğrularını uyarlamam gerekirdi, neden düşünemedim daha önce. **(Kitabı alır)** Çocuklan... Çocukları unutmasın diye tüm dünya ve elbet yeni bir yorumla. Yeniden yorumlanmaya gereksinimi olmayan bir tekst oluşturmak ya da...

Yedinci oyuncu gene tek bacağıyla kalmıştır. Beşinci oyuncu yanık maskesini yüzüne yapıştırırken Dora yardımcı olmakta ona. Kaliayev yarı yarıya Elyot'dur şimdi.

Kaliayev— Soruyorum işte, şimdi burda siz çocukları öldürmeye karar verirseniz...

Merih dehşetle kaldırmıştır başını.

Kaliayev— Çocukları öldürmeye karar verirseniz, tiyatro çıkışını bekleyeceğim, bombayı da tek başına atacağım, biliyorsunuz ki bu işin içinden çıkarım. Yalnız siz karar verin. Dediklerinize elbet uyacağım.

Merih elindeki kitabı bırakır, kalkarken şoku sürmekte hâlâ.

Merih— Siz, siz... belki de çok farklı bir şey anlatmak istediniz bana... Bana ve Camus'ye.
Gerçekten bir aptalım ben.

Merih izleyiciye yönelir çaresiz.

Merih— Yardım edin bana n'olur.
Birileri Kaliayev... Yanek'e yardım edin.
Camus'ye yardım.
Çocuklara...

Merih yeniden oyunculara yönelir,
onların kararlı suskunluğu iyice ürkütücü
bu kez.

Merih— Vücutlarınızın dili... **(Yeniden izleyicilere)** Adım gibi biliyorum, iç savaşın ne denli gerekli, ne denli kaçınılmaz olduğunu anlatmak istedi bunlar bize, üstelik de Camus'yü alet ederek.

Merih can havliyle kendini izleyicilerin
arasına atar.

Merih— İç savaşlardan korkuyorum evet.
Korkuyoruz. Devrimin çocuklarını yiyişinden.

Merih kulak memesini çekeliyor, saçlarını
karıştırmakta, gergin.

Merih— **(İzleyici koltuklarından birine ilişkin)** Yeni bir October devrimi diyorlar şunlara bak... Denemek gerek Ekim'i Yeni-. den, yeniden denemek. **(sahneye)** Bir başka tonda ve yeniden Benden bu kadar. Ne haliniz varsa görün.

Alkaid yerden aldığı bir kartla sahne
ağzına yürür.

Alkaid— **(Okur)** Hani kendi kendime sorsam. Acaba ortaklaşacalık gerçekleşecek mi? Hiç bilmem.

Bildiğim bir şey varsa o da şu.
Onu gerçekleştirmek için
Elimden ne gelirse yapanm
Bunun dışında hiçbir şeye
Güvenemem.

Elyot daktilonun başındadır tuşlara vurur.

Elyot— Ta ta ta ta ta ta ta

Merih— Şimdi de bunlar kışkırtmaya başladı beni, tüm yöntemlerimi bana karşı kullanıyorlar.

Merih kalkmıştır koltuktan.

Merih— Evet o kartı da ben çıkarttım. Benim kendi el yazım ne olacak.
Polis misin sen? Bir bu eksikti. Ortaklaşacılıktan başka hiçbir şeye güvenemem. Jean Paul Sartre bir zamanlar böyle bir şeyler söylemişse ne olmuş yani? Kirli Eller'in yazarı da Jean Paul Sartre, devrim kaçkını.

Dördüncü oyuncu elini uzatıp sahneye çekmiştir Merih'i şövalyece.

Merih— **(Megrez'e)** Ben onlardan farklıyım diyorsun öyle mi? Bunu hep sezdirmeye çalıştın zaten, hatta bir ara bana yaranmak istiyorsun gibi bir duyguya kapıldım.

Merih; hâlâ Alkaid'in elindeki kartı çekip alır.

Merih— **(Karta bakıyor, kendiyle konuşur gibi)** Ortaklaşacılık için elinden geleni yapar-

mışşşşşşş. Güldürme beni Jean Paul **(İzleyicilye)** Cezayir savaşındaki aydın tavrına selam ama, son yıllarda yanılmıyorsam Komünist Partisiyle tüm ilişkilerini kesmişti. **(Oyunculara)** Belki de elinden gelen bu. Tüm izmlere kendini kapayan, küskün bir aydın; sonum.

Dördüncü oyuncu izleyicilere yönelir.

Megrez— Don't think we are poor people. We left our hause, we left our cars. Evlerimizi, arabalarımızı terkettik. Mahler dinliyordum bomba vurduğunda, savaşı ve doğayı iç içe duymak için.

Merih'in eli kulak memesindedir.
Öfke içerisinde izlemiştir Megrez'i.

Merih— Heyyy burası CNN televizyonu değil, hâlâ benim oyunum sayılır; aydın olmayı ne sanıyorsun sen, dayanamıyorum, dayanamıyorum artık.

Merih eline bir makas geçirmiştir.
Ürküntüyle bakmakta.

Alkaid kulak memesini çekeler Merih'in.

Alkaid— Kes hadi.

Merih elinde makas; uzayan kulağına ve
Alkaid'e bakıyor korkulu.

Merih— **(İzleyicilye)** Doğrular oyununda rol aldığına bakmayın, gerçek bir kişi bu. Ustası

Bakunin bile korkmuştu ondan, anarşistlerin piri Bakunin.

Yedinci oyuncu sertlikle bırakır onun kulağını.

Alkaid— (İzleyiciye, sakin) Çocukları... yani haklı haksız öldürmeleri unutmaya karar verdiğimizde dünyanın efendisi olacağız.

Elyot da yanı başında dikilir Alkaid'in.

Elyot- Devrim gerçekleşir gerçekleşmez yirmi beş yaşın üstündeki bütün Ruslar'ın öldürülmesi gerek. **(Zafer işaretiyle bitirir sözünü)**

Makas Merih'in elinden düşmüştür, kulağını uğuşturmakta.

Merih— **(Bir çocuk gibidir)** Duydunuz değil mi? **(İzleyicilere)** Duyuyorsunuz...
Duyuyor muyum?
Öldürülmemiz gerek. **(Sahnedekileri ve izleyicileri ard arda işaretler)** Sen, sen, sen: ölüm. Romalılar gibi tıpkı, aslanlara atacaklar bizi. Demirden kafesler.
Ölüm.

Merih düdüğünü çalar uzun uzadıya.

Merih— **(Alkaid ve Elyot'a)** Siz ikiniz yerlerinize hemen. Varoluşçuluk insancıllıktır. Sınır koyuyorum tamam mı? Bu kadar soytarılık yeter.

Oyuncular hep birlikte yerlerine dönmüşlerdir; Merih Yıldızının Mezarındaki görüntülerini oluştururlar ışık desteldi. Merih bir sigara yakmıştır, elleri titremekte.

Merih— **(Öfkeli söylenir)** October'mış, Kânun evvel kânun sani, bayram, ramazan...

Dördüncü oyuncu sigarasının dumanına dikilir.

Merih— **(Megrez'e)** Demek yalnızca sen onaylıyorsun beni... **(Kuşkulu bakar)** Off, seni yerli yerine bir koyabilsem...

Merih ötekilerin suskunluğundan etkilenmekte.

Merih— İnsan dediğinde her biri bir yıldızdır zaten. Allah kahretsin neden tekrarlayıp duruyorum bu sözü sanki pek matahmış gibi. Tüm kavramlardan vazgeçip astrolojiye sığınmak, fal ve büyü sonu, çağın simgesi zaten.

Merih sigarasının dumanını onlara doğru üfler. Megrez özlemle içine çekmekte dumanı.

Merih— Aptallar
Aptal mısınız?
Stalin... Stalinizm...
Faşizmin doğuşunu düşünsenize bir kez.
Hepsi de sosyalizmden kaynaklandı.
Kitleyi yanıltarak.

Musolini ve itler...
izmmmmmmmmmm **(Ezer sigarasını)** Ah bir bebek gibi kendimi ifade etmekten acizim, sözcüklerimi çaldınız, noktalama işaretlerimi, ünlemlerimi çaldılar.

Dördüncü oyuncunun gözleri ezilen sigarada kalakalmıştır.

Merih bir an izleyiciye baktıktan sonra, vazgeçer, kendi içine gömülmüş gibidir.

Merih— Günlerdir insan yüzü görmüyorum ben. Görmek istediğim pek bir insan yüzü de kalmadı zaten. **(Saçlarını karıştırır)** Yalnızlığımdan şikâyetçi filan değilim ama, yalnızlığımı sanatsal bir ürüne dönüştürmeyi becerebilsem. **(İğrenmişcesine)** Yaşıtlarım birbirlerini beceriyorlar meyhanelerde **(Ağzını çarpıtır)** Bunu bize yapmayacaktın Gorbi, **(düzeltir)** Gözleri yaşlı timsahlar, **(İzleyiciye)** Belki sizler de öyle.

Dördüncü oyuncu Merih'in ardındadır şimdi, gözleri hâlâ sigarada almaya cesaret edemez.

Merih— **(Megrez'e)** Seni hâlâ bir yere oturtamıyorum kafamda. **(Kalkarken)** Aptal mısınız, aptal... Yıllar sonra olanları gördük, Doğu Blokunun çökertilişi gözlerimizin önünde.

Megrez sigara izmaritini alıp avucunun içinde koklamaya başlar.

Merih— **(Tek tek oyuncularının önünde diz çökerken)** Onca kana değdi mi ha?

Yalnız kan da değil.
Onca coşkuya.

Merih Alkaid'le gözgözedir.

Merih— Belki de sen haklıydın.
Yirmi beş yaşın üstündekiler öldürülmeliydi devrimde. Uyamadılar çünkü, uyamazlar. **(Kendinden ürkmüşcesine)** Ne yani, gizli açık faşizme uyabiliyor da insanlar, güzelliklere neden uyamasınlar, yabancı?..

Oyuncular ilgisizdir onunla.

Merih— Beni yanlış değerlendireceğinizden emindim zaten. Benim bir şeylerin devrilmesine ihtiyacım yok mu sanıyorsunuz, barış gibi, kardeşlik gibi, dostluk gibi bir şeyler; gümbür gümbür böyle, yeniden kurulmak üzere, yüceltmek için sanatı ve insanı, çocuklarla beraber...

Merih ilgisizlikten alınmış doğrulur.

Merih—Pekalâ... Bizler susup oturalım böyle birbirimize yabancı ve birileri sanat adına varilleri devirsin sahnelerde, cinsel iktidarsızlıklarıyla birlikte... **(İzleyici için)** Bunlar da gidip izlerler... Haklı. Na dine na imane na vicdane... **(El işaretiyle)** Naaaaa... Haklı.

Merih kırgın kağıtlarını kitaplarını toplamaya başlar.

Merih— Duymanız için değil, kendi kendime konuşuyorum ben, doğrular eski doğrular

değil artık bunu biliyorsunuz, oyunumu piç etme pahasına da olsa bir anlama kendimi değiştirebildim ben. Camus insana sorumluluklarını anımsatan kitaplarıyla, burjuva, milliyetçi bir Fransız sonuçta, tavır alamıyor çünkü, başkaldırı derken başkaldıramıyor çağına. Peki ben? Ben n'apabilirim ben. Oyuncularım bile benden umudu kestikten sonra.

Merih Megrez'le gözgöze gelir. Megrez sigarayı ardına gizler.

Merih— Bir tek sen öyle mi?
Devam diyorsun...
Yardım efectiyle yeni bir sınama.
(jet sesi gibi) Iiiiiiiiiiiiiiiii

Banttan kamyon sesleri, jet, konuşmalar, çığlıklar. Oyuncular kulak kesilmiştir.

Merih—**(Acılı gülümser)** Bendeki kadar bile değişme ummuyorum sizden. **(İzleyiciye)** Uluslararası oyunun mefistosu kulaklarına üflüyor çünkü sürekli, kemik vadediyor dünya nimetleri adına... Kulaklarınıza.

Önce dördüncü oyuncu koşmuştur sese, üçüncü oyuncuyla birlikte koluna girerler kocamışın. Kocamışın ağzı açıktır.

Megrez— Davran babam, kalk.

Yekda Merih'in elbisesinden yırttığı bezi kocamışın çenesine bağlar.

Yekda— Sayı ile verirler yardımı.

1. oyuncu kocasını sürüklemelerine acıyla bakar bir an.

Dühh— Sofrası dolar taşar idi. **(Ardı sıra sürünür)** Hoşmerimmmmmmm **(Ağzını sıkı kapamakta)**

Merih gülümseyerek izliyor onları, acılı.

Merih— Hoşmer... Hoş adam mmmmmm... Şu October'cuların haline bak, batıya el kucak açışları kimin aklına gelirdi onca görkem sonrası. Beşinci sınıf kapitalist ülkelerden ders alıyorlar, serbest piyasa ekonomisi... Başları göğe erecek. Başımızı yediler Baş-. larını.

Merih yardıma koşmayanlara çevirir bakışlarını şaşırmış gibi.

Merih— Yardımı reddedenler çoğaldı, ilginç. Pasif bir direniş de olsa insandan umudu kesmemek için bir neden daha.

Alkaid değneklerini savurur seslere.

Alkaid— Sıçmışım yardımlarına.
Sayılarıyla birlik.
Ton başına.

Merih dosyasını çekeler önüne, umutlu.

Merih— Keşke... **(Kuşkulu bakar)** Birazdan haklı bir neden bulacaksın kalkışına, hiç kuşkum yok. Yoksa biraz olsun değiştirebildim mi sizi?

Yedinci oyuncu Mirza'nın omzuna

dokunur kalkarken.

Alkaid— Belki bir çocuk maması filan.

Merih Alkaid'le gözgöze gelmemek için yüzünü kapar.

Merih— Ah, biliyordum...

Elyot ağzıyla silah sesine öykünerek hızla geçer Alkaid'i.

Elyot— Elyot dördü bir etmeye geliyor. Ta ta ta ta ta.

Merih parmaklarının arasından bakmakta.

Merih— Hele bu çocuk.

Gene altıncı oyuncu kalmıştır sahnede kundağıyla.

Merih— Ah Dora, kimya fakülteli bombacı kız. Acıları başkaldırıya dönüştürmenin başka bir yolu yok mu, yardım et bana. **(Gökyüzüne bağırır öfkeyle)** Hayvanlar.. Hayvan... Yardımsever Hayvanlar. Kıyım bu, AIDS. Çocukların ve sanatın korunması gerek sizden, aklımızın korunması gerek ama nasıl?

Merih ellerine bakar çaresiz.

Merih— Ben, ben bilemiyorum ben.

1. ve 3. oyuncu Alkaid'in koltuk değneklerinden oluşturdukları bir sedyeyle kocamışın sarkan bedenini

taşırlar. Hemen arkalarında dördüncü oyuncu vardır, özlemle tütmekte.

Dühh— Törenine duramadığım tövbe.

Yekda— Ağıt yok ana, önce bir iyi yuğacağız kocamışı, sıcak suyla.

Kocamışı indirirler.
Merih dördüncü oyuncuya bakar kuşkuyla, tüten sigarasına...

Merih— Alkaid? Alkaid nerde peki?

Dördüncü oyuncu sigara ağzında koltuk değneklerine yönelir.

Elyot girmiştir, elinde bir çocuk bezi paketi.

Elyot— **(Mirza'ya verirken)** Alkaid yolladı.

Dördüncü oyuncu değnekleri kırar.
Merih'in gözleri soru dolu ondadır hâlâ.

Merih— **(Megrez'e)** İhbar ettin değil mi?

Elyot— **(Onaylar, gözleri Megrez'de)** Bir paket sigaraya. **(Eli göğsündedir)** Emaneti bende.

Mirza— **(Üzüntüsünü yenme çabasında, Elyot'a)** Elim silaha erişti diyorsun, kanı deli öyle mi, Alkaid'in yerine?

Elyot onurla onaylar onu. Mirza bir anıta bakarcasına bakmakta Elyot'a. Merih

tümden soru kesilmiş bedeniyle Megrez'in üstüne yürür.

Merih— Konuşsana hayvan herif yeter sustuğun, ihbar ettiğin değil mi, bir sigaraya?

Megrez kırdığı değnekleri tencerenin altına yerleştirmek için dört ayak üstü sürünür.

Megrez— Arananlardan dedi romi. Candarma.

Merih— Arananlardanmış öyle mi?

Megrez başını kaldırır bir an, Merih'in yüzünde umduğunu bulamaz, yeniden eğer.

Megrez— Coni de öyle söyledi.
Arananlardan.
Ben, ben bilmem dedim...
Arananlardan değil...
Diyemedim.

Elyot ayaklarına tükürür Megrez'in.

Merih— Münevver hayvan.
Belki de ben gibi...

Elyot tenekesini tenceresine boşaltır kocamışın yıkanması için. GözleriMerih ve Megrez'dedir, aşağılayıcı.

Elyot— Elimi kirletmeye değmez.

Merih ellerini arkasına gizler.

Merih— Yo, Sartre ve beni aşağılayamazsın
böyle. Hepimizi birlikte.

1. oyuncu soymaya başlamıştır kocamışı.

Dühh— Yunmamış yakınmamış.
Hoşmerim'in ağırına giderdi kiri.

Elyot tabancasını çıkarmıştır.

Elyot— Bekleyin Eeyyyy Dağlaaarrrrrr

Elyot sahneden izleyicilerin arasına atlamıştır, tabancasını herbirine doğrultarak, kendini savunur gibi uzaklaşır.

Merih— **(Sahne ağzına koşarak seslenir)**
Elkooooooor r r r r r r

Kadınlar da zılgıt çekmiştir Merih'in seslenişine katılıp.

Megrez— **(Ürkek siner)** Ağıt yoktu hani?

Üçüncü oyuncu da anasına yardım ediyor kocamışı soymada.

Merih'in gözleri hâlâ Elyot'un çıktığı noktada.

Merih— Kaderine ağlıyorum Prometheus
Yürekler acısı kaderine
Boşanan gözyaşlarım
Akıyor ılık ılık
Körpe yanaklarımdan...

Merih kendi sesine şaşırmış gibidir.

Merih— Şimdi de Prometheus öyle mi?
Binlerce yıl öncesine sığınmak insanlığın.
Aiskhlos. Kendimi hiç bu denli güçsüz
hissetmemiştim.

Mirza kundağı bırakıp kalkar. Merih'in
omuzuna koymuştur elini. İki kadının da
gözleri Elyot'un çıktığı noktada.

Mirza—Olacak şey mi bu?
Her dileğini yasa bilip
Eski zaman tanrılarını
dize getirmek istiyorsun.

Mirza zılgıt çeker. Merih elini uzaklaştırır
onun omzundan, yumuşacık.

Merih— **(Dosyasına yönelirken, dalgın)**
Hadi Aiskhylos, zamanın eskisi yenisi mi
kaldı, çağlar boyu tek Tanrı para yeryüzünde
ve nasıl da müstehcen, İsa'dan önce dört
yüz küsurlar ya da iki bininci yıl farketmez
hiç.

Dühh Ana tencereye elini daldırıp,
daldırıp su serpeler kocasına, yıkama
niyetine.

Dühh— Acı çığlıklar yükseliyor
Dünyanın dört bir yanından
Prometheus'la kardeşlerinin
Şanlı geçmişlerini anıp
Ağlıyor bütün insanlar,

Merih— Bari sen yapma Dühh Ana, burnu hınzmalı eski reis karısı... **(Gözleri Elyot'un çıkış noktasında acılı, şaşkın)** Belki de bu gece... ana haber bülteninde şanlı yiğitler... Bu gece... Gazeteler ya da...

Yekda'da kocamışa su serpeler.

Yekda—Buradakiler de kutsal asyadakilerde
İnim inim acılarını
Paylaşıyor ölümlüler
Ağlıyor Kalkis kızları da
O yiğit amazonlar.

Merih etkilenmiştir her şeye karşın:
daktilosuna kağıt geçirmekte.

Merih— Durgun Hazer'in çevresinde
Dünyanın sınırlarında...

Mirza'da yardımcıdır kadınlara, törensi devinirler.

Merih— **(Bakar onlara)** Ritüelden bir tragedya çıkarmam gerekirdi belki sizler için.

Kadınların sesine bir süre sonra Merih'de katılır eldesiz. Bir yandan da yazmakta daktilosunda.

Kadınlar— Yığın yığın yaşayan İskitler'de
Arabistan'ın seçkin yiğitleri
Kafkaslarda sarp kayalıklarda
Ulaşılmaz sarp kayalıklarda oturanlar.
Keskin kargıları pırıl pırıl.
Yaman savaş erleri.

Merih kağıda bakar bir süre, buruşturur sonra.

Merih— Ah hep birden şaçmalıyoruz işte.
O töreni de kısa kesin hadi.
Sizi üst üste gömdüler unuttunuz mu?
Çağımızın simgesi toplu mezarlar...

Kadınlar zılgıt çekerek işlerini sürdürürler törensi. Megrez tırnaklarıyla yeri kazımaya başlamıştır.

Merih— **(Buruşturduğu kağıda bakıyor)** Arabistan'ın seçkin yiğitleriymiş ş ş ş ş ş. Çoktan Amerika'ya kucak açtılar. Coca Cola Cumhuriyeti Ananim Şirketinin Cehennemi ansiklopedilere geçemiyorsa sayesinizde evet. Bufistan kurulacak öyle ya... Amerika'nın güdümünde bir Kürdistan. Kurulacak ve unutturulacak. Orta Doğu'da ikiyüzlülük kol geziyor, silah tacirleri, Madam ve mösyö Mitterand'lar...

Dördüncü oyuncu başını kaldırıp bakar Merih'e.

Merih—Sen beni hep madam Mitterand'la karıştırdın zaten oyun boyunca , Kürtler'in kraliçesi; ezilenler gerçek dostlarından habersizdir çünkü, timsah gözyaşlarına bayılırlar.

Megrez tırnaklarına dolan çamura bakıyor acılı.

Merih—Sen daha çok Mahler dinlersin. Tanrım ne yapıyorum ben, Tanrım dedim sonunda işte, dedirttiniz bana... Değil bir oyun, bir makale bile çıkmaz bu söylediklerimden,

tam bir deli saçması, aklımı
koru sen, ya ben ya da birileri
çıldırmış olmalı bu çağda. Ben deli
saçmasıysam eğer, söylediklerim... Yeni
bir Vietnam tezgâhlanıyor Ortadoğu'da
kardeşin kardeşle kavgası...

Merih sakinleşme çabasındadır.

Merih— (**Oyunculara**) Lütfen hadi geldiğiniz gibi çekip gidin artık. Hep birlikte unutmaya çalışıyoruz tamam mı? (**İzleyiciler için**) Bunları da yeterince tedirgin ettik zaten. Evlerinde uzaktan kumandalı aletleri kendilerini bekliyor, lütfen... Belki de Merih Yıldızının mezarı bu oyun, yazarlığımın yanı...

Megrez kadınlara sokulur ürkek.

Megrez— Büyük ayıya Merih yıldızının mezarı demek neden adet olmuştur ana?

Dühh— Şerefhanın şerefnamesinde...

Merih kulaklarını tıkar gibidir.

Merih— A yo, kendi folklorlarında karar kıldılar gene. (**İzleyiciye**) Özür dilerim. Benim yüzümden hep.

Dühh— İran hanedanının beşinci hanedanı Dehak...

Kürtçe bir ağıt duyulur uzaktan. Merih sese açmıştır kulaklarını.

Dühh— Bir derede yıkanır. Yılan biçimi ya

ralar çıkar omzunda.

Megrez tırnaklarıyla toprağı kazır gene,
Merih'e bakmakta öç alırcasına.

Megrez— O değil ana. Büyük Ayı. Merih.

Dühh— En becerikli hekimler de iyi edemez Dehak'ı. Tövbe şeytan anca...

Yekda elleri memesinde doğrulur.

Yekda— Şeytan Dehak'a der ki, iyileşmek istiyorsan her gün iki delikanlı beyni yiyeceksin mutlaka. **(Mırıldanır)** Berfee oyy Roje **(Gözleri çukurda)**

Merih umutlanmıştır yeniden. Not alır.

Merih— Belki de doğrudan gelenekseli yakalamalıydım, çağdaşlaştırma çabasına filan girmeden hiç.

Mirza— **(Geriden Merih'in notlarına bakar)** İyi yürekli Demirci Kawa memur edilir bu göreve, delikanlıların beynini yarmak için, yesin diye zalim Dehak.

Merih hoşnutsuz bırakır not almayı.

Merih— Yoo, benim tarzım değil bu.

Megrez— Kawa demiş ki; iki delikanlı çoktur, birini vereyim, öteki azat buzat dağlarda.

Megrez Merih'e yöneltmiştir sözlerini,
sonra bakışlarını kaçırır ondan.

Megrez— Yo bu değil ana, Merih Yıldızının Mezarı?

Merih— **(Megrez İçin)** Hâlâ yaranma çabasında bana.

Dühh— Zalim Dehak'a iki beyin verdiyse iyi yürekli Kawa, biri de koyun beyni imiş.

Mirza kundağa yönelmişken vazgeçer,
Elyot'un çıktığı yöne koşup, yiter.

Mirza— **(Uzaklaşırken)** Dağlarda Kawa'nın azatlısı delikanlılar, gün gelmiş ş ş ş ş ş ş ş

Megrez dikkatle Merih'e bakmakta;
tepkisine.

Merih— **(Megrez'e)** İşine bak sen hadi. İpin ucu çoktan elimden kaçtı bilmiyor sanki.

Megrez— Merih Yıldızı ana!..

Aile toprakta kocamışın üzerini kapama
çabasındadır.

Dühh— İnsan dediğin de her biri bir yıldızdır oğul, iş yaşatmasını bilmede.

Merih— **(Mırıldanır)** İş yaşamasını bilmede.

Dühh— Tövbesi mi kalmış bunun?

Sahne kararır. Spot ışık yalnızca Merih'in
ve yitip gidenlerin ışığı.

Merih— Teşekkürler, tek cümleyle de olsa alıntı yaptığınız için yazamadığım, bir türlü bitiremediğim oyunumdan, teşekkürler. Yarınki falımı okuyarak, ya da telefonla öğrenerek uyumaya ve unutmaya çalışmak... Bana yalnızca bunu bıraktınız. Haksızlık bu, haksızlık.

Merih kundağı kucağına alır, sanki kendisidir kundaktaki. Kendine sarılır gibi.

Merih— Hu. Pış. **(Ağzını çarpıtır)** Ben oyun yazarı Merih... Her yaştan bunaklarla dolu bu iki yüzlü dünyada... Çağımı suçüstü ensesinden yakalayamadım ben... Suçumu kabul ediyorum evet. Bunu bana yapmayacaktın Merih. Dante, Lorca, Aishklos, Camus, Sartre, beni bağışlayın, suçlu... Demirci Kawa, Beethooven.

Beethoven'in Dokuzuncu senfonisi duyulur: koral bölüm.

Merih— Sciller, Geothe... Bağışlayın. Yarınki falımı öğrenmek istemiyorum. Elisyumdan gelen kızınız uzaktan kumandalı bir alet edinmek istemiyor, lütfen... N'apabilirim ben?

Merih kundağı yere yaymıştır, yalnızca kağıtlarla doludur kundak, bir tomar alarak doğrulur.

Merih— İnsan Aklını Koruma Enstitüsü.

Tek üyesi ve kurucusuyum.

Üyelik formu?

Üye olmak istemez misiniz?

Siz?

Siz?

Sizler?

Koral bölüm yükseldiğinde Merih coşkuyla savurur kağıtları ve kıpırtısız kalır.